

Esitutinnan päätöksentekomenettely

ASIAN VIREILLETULO

Apulaisoikeuskansleri tutki omasta aloitteestaan 13.10.2025 antamassaan päätöksessä [OKV/934/70/2025](#) esitutkintoja, jotka oli poliisiasian tietojärjestelmässä luokiteltu lähisuhdeväkivallaksi ja tietojärjestelmän kirjausten perusteella päätetty asianomistajan rangaistusvaatimuksen puuttumisen vuoksi. Pohjanmaan poliisilaitoksen esitutinnan 5710/R/-/24 osalta apulaisoikeuskansleri totesi, että esitutkintaa ei ole voitu päättää päätöksessä esitetyin perustein, koska kyse ei ole asianomistajarikoksesta. Apulaisoikeuskanslerin selvityspyynnön jälkeen poliisilaitos ilmoitti avanneensa tutkinnan uudelleen. Apulaisoikeuskansleri otti kyseisen esitutinnan päätöksentekomenettelyn erikseen tutkittavakseen, kun tutkinnanjohtajana toimineen rikoskomisarian selvityksen mukaan päätöksen olisi tehnyt toinen henkilö käyttäen rikoskomisarian P-tunnusta.

SELVITYS

Poliisihallitus on antanut 12.12.2025 päivätyn lausunnon, jonka liitteenä on Pohjanmaan poliisilaitoksen 10.11.2025 päivätty lausunto sekä rikoskomisario A:n ja rikosylikonstaapeli B:n selvitykset.

RATKAISU

Valtion virkamieslain (750/1994) 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

Esitutkintalain (850/2011) 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan esitutkintaa johtaa tutkinnanjohtaja, jona toimii pakkokeinolain 2 luvun 9 §:ssä tarkoitettu pidättämiseen oikeutettu virkamies. Poliisin toimittamassa esitutkinnassa rikosylikonstaapeli tai ylikonstaapeli saa toimia tutkinnanjohtajana asian laatuun liittyvästä tai muusta vastaavasta perustellusta syystä.

Esitutkintalain 2 luvun 3 §:n mukaan tutkija suorittaa tutkinnanjohtajan johdon ja valvonnan alaisena epäiltyä rikosta koskevat kuulustelut ja muut esitutkintatoimenpiteet sekä toteuttaa tutkinnanjohtajan antamat asian tutkintaa koskevat määräykset ja suorittaa muut tutkijalle lain mukaan kuuluvat toimenpiteet.

Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 3 momentin mukaan tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä, toimitetaanko esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Asian selvittämiseksi tarpeellisiin esitutkintatoimenpiteisiin saadaan ryhtyä ennen tutkinnanjohtajan päätöstä.

Eduskunnan oikeusasiamies Petri Jääskeläinen on 29.12.2023 antamassaan esitutkinnan päätöksentekoprosessia koskevassa päätöksessä [EOAK/4610/2022](#) todennut pitävänsä ongelmana sitä, että tutkijoilla on ylipäättään teknisesti mahdollista tutkinnanjohtajan puolesta kuitata yksittäinen ilmoitus poliisiasian tietojärjestelmä Patjassa. Oikeusasiamies totesi pitävänsä hyvin ongelmallisena, että poliisin tietojärjestelmään on luotu mahdollisuus käytännössä tehdä päätöksiä toisen puolesta, ja vielä siten, että päätöksen voi tehdä myös virkamies, jolla asemansa puolesta ei ole edes laillista oikeutta tehdä asiassa päätöksiä. Menettelytapa voi käytännössä johtaa siihen, että tutkinnanjohtaja ei tosiasiallisesti itse perehdy lainkaan asiaan, jossa kuitenkin tehdään hänen tunnuksellaan hyväksytty päätös.

Poliisihallituksen 1.11.2023 voimaantulleessa ohjeessa Esitutkinnan priorisointi ja päätöksenteko ([POL-2023-68548](#)) todetaan, että tutkinnanjohtaja ei voi delegoida varsinaista päätöksen tekemistä tutkijalle. Tutkinnanjohtaja tai hänen sijaisensa voi esitutkintalain 2 luvun 2 §:n ja 3 luvun 3 §:n mukaisesti valmistella ja päättää itse vastuunsa alla olevat päätökset. Vaihtoehtoisesti tutkinnanjohtaja voi määrätä asian tutkijan tai muun henkilön valmistelemaan päätöksen tutkinnanjohtajalle päätöksentekoa varten. Valmistelija voi kirjata päätökseen sen edellyttämät tiedot. Tutkinnanjohtaja tarkastaa ja päättää asian tietojärjestelmässä. Tutkinnanjohtaja vastaa päätöksen oikeellisuudesta ja lainmukaisuudesta sekä siitä, että päätös täyttää esitutkintalain 11 luvun 1 §:n 2 momentin asettamat vaatimukset.

Poliisihallituksen ohjeen mukaan tutkinnanjohtajan tietojärjestelmässä omilla tunnuksillaan hyväksymä ja näin sähköisesti tietojärjestelmässä allekirjoittama päätös annetaan esitutkinnassa läsnä olevalle tai toimitetaan asianosaiselle postitse, ellei kyseisen asian kohdalla ole perusteita päätöksen toimittamisen siirtämiseen tai muuten kyseisen asian kohdalla säädetä toisin. Päätös voidaan asianosaisen suostumuksella lähettää myös sähköpostitse tietojen salassapito huomioiden tai Suomi.fi -palvelun kautta. Sähköisellä allekirjoituksella tarkoitetaan ohjeessa esitutkinnan päätöksen kuittaamista tutkinnanjohtajan P-tunnuksella Patja-järjestelmässä.

Pohjanmaan poliisilaitoksella ei ole ollut Poliisihallituksen ohjetta tarkentavaa ohjeistusta, vaan päätöksenteossa on noudatettu edellä mainittua valtakunnallista ohjetta.

Pohjanmaan poliisilaitoksen lausunnossa on todettu, että rikoskomisario A oli merkitty asiassa ainoaksi tutkinnanjohtajaksi. Lausunnon mukaan tietojärjestelmästä ilmenevien tietojen perusteella rikosylikonstaapeli B näyttää kirjanneen A:n kuittaajaksi tutkinnan päätökseen.

Rikosylikonstaapeli B ei ollut toiminut käsiteltävässä asiassa tutkinnanjohtajana. Poliisihallituksen ja Pohjanmaan poliisilaitoksen lausunnoissaan toteamin tavoin asiassa oli menetelty virheellisesti, kun tutkinnanjohtaja ei ollut kuitannut päätöstä poliisiasian tietojärjestelmässä. Tutkinnanjohtaja vastaa tutkinnan päätöksen oikeellisuudesta ja lainmukaisuudesta, mistä syystä ei saa jäädä epäselvyyttä siitä, kuka on toiminut tutkintaa päätettäessä tutkinnanjohtajana. Esitutkinnan päätöksentekomenettelyssä tapahtunut virhe on tullut korjatuksi, kun poliisilaitos on avannut asian tutkinnan uudelleen.

B on selvityksessään todennut, että varsinaisen päätöksenteon tekee aina tutkinnanjohtaja. Tutkinnanjohtaja voi myös päättää muuttaa aiempaa esitutkintaa koskevaa ratkaisuaan, kuitenkin viimeistään silloin, kun tutkinnanjohtaja käy läpi päätöksen fyysisen version, joka lähetetään asianosaisille ja arkistoidaan.

Asiassa allekirjoitettua tutkinnan päätöstä ei ole poliisilaitokselta löytynyt. Näin ollen epäselväksi on jäänyt muun ohella se, oliko tutkinnanjohtajana toiminut A tullut tietoiseksi hänen nimissään tehdystä päätöksestä. Poliisilaitos vastaa viime kädessä siitä, että asioiden käsittely on järjestetty asianmukaisesti.

Poliisihallituksen lausunnon mukaan poliisiasian tietojärjestelmään on tehty muutosesitys sen osalta, että jatkossa ainoastaan tutkinnanjohtajan oikeudet omaava henkilö voi päättää asian Patjassa.

Saatan Pohjanmaan poliisilaitoksen tietoon edellä esittämäni käsityksen virheellisestä menettelystä esitutkinnan päätöksenteossa.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Juho Lehtimäki